

№ 11/10-1171

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035
тел.: (044) 206-31-00; 206-38-44; факс: (044) 206-31-07; 531-36-92
E-mail: minenergy@meur.gov.ua; kanc@mev.gov.ua Код ЄДРПОУ 37552996

№ _____
на № _____

Народному депутату України
Мазурашу Г. Г.

Шановний Георгію Георгійовичу!

На виконання доручення Прем'єр-міністра України О. Гончарука від 27.01.2020 № 2509/1/1-20 до листа Голови Верховної Ради України від 17.01.2020 № 11/10-1171 Міністерство енергетики та захисту довкілля розглянуло Ваш запит від 16.12.2019 № 404/12-52 стосовно розгляду звернення громадянина Кравчука Т. К. від 21.11.2019 № 1384 щодо приведення об'ємів використаного побутовими споживачами природного газу до стандартних умов та повідомляє, що поінформувало заявника по суті порушеного питання (копія листа додається).

Додаток: на 8 арк.

З повагою
Міністр

Олексій ОРЖЕЛЬ

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035
тел.: (044) 206-31-00; 206-38-44; факс: (044) 206-31-07; 531-36-92
E-mail: minprirody@meur.gov.ua; kanc@mev.gov.ua Код ЄДРПОУ 37552996

№ _____
на № _____

ць

На виконання доручення Прем'єр-міністра України О. Гончарука від 27.01.2020 № 2509/1/1-20 до листа Голови Верховної Ради України від 17.01.2020 № 11/10-1171 Міністерство енергетики та захисту довкілля розглянуло запит народного депутата України Мазурашу Г. Г. від 16.12.2019 № 404/12-52 стосовно розгляду Вашого звернення від 21.11.2019 № 1384 щодо приведення об'ємів використаного побутовими споживачами природного газу до стандартних умов та в межах компетенції повідомляє.

Починаючи з жовтня 2018 року більшість Операторів ГРМ у платіжних документах здійснили нарахування побутовим споживачам додаткової плати за вже сплачені послуги постачання природного газу за період 2016-2018 роки із застосуванням коефіцієнта приведення до стандартних умов.

В рамках здійснення державного регулювання суб'єктів природної монополії, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП/Регулятор) було прийнято рішення, які забороняють Операторам ГРМ приводити об'єми використаного природного газу до стандартних умов для здійснення комерційних розрахунків за використаний природний газ побутовими споживачами (щодо ПАТ «Чернівцігаз» – постанова НКРЕКП від 23.11.2018 № 1522).

На засідання НКРЕКП 29.03.2019, яке проводилось у формі відкритого слухання, було прийнято постанову № 470 «Про накладання штрафу на ПАТ «Чернівцігаз» за порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу та здійснення заходів державного регулювання».

06.08.2019 НКРЕКП прийнято постанову № 1658 «Про проведення позапланових перевірок АТ «Вінницягаз», АТ «Волиньгаз», АТ «Дніпрогаз», АТ «Дніпропетровськгаз», АТ «Житомиргаз», АТ «Закарпатгаз», АТ «Запоріжжягаз», АТ «Івано-Франківськгаз», АТ «Київоблгаз», АТ «Криворіжжягаз», АТ «Львівгаз», АТ «Миколаївгаз», АТ «Рівнегаз», АТ «Сумигаз», АТ «Харківгаз»,

АТ «Харківміськгаз», АТ «Хмельницькгаз», АТ «Чернівцігаз», АТ «Чернігівгаз».

Відповідно до постанови НКРЕКП від 20.12.2019 № 2992 на АТ «Чернівцігаз» накладено штраф у розмірі 850 000 гривень за порушення Ліцензійних умов щодо здійснення господарської діяльності з розподілу природного газу.

Згідно з пунктом 3 глави 1 розділу IX Кодексу газорозподільних систем, затверджено постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 30.09.2015 № 2494, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс), фактичний об'єм надходження природного газу до/з ГРМ (у тому числі по об'єктах споживачів) за певний період визначається в точках комерційного обліку (на межі балансової належності) на підставі даних комерційних вузлів обліку, встановлених в точках вимірювання, та інших регламентованих процедур у передбачених цим Кодексом випадках.

Об'єм природного газу в точках комерційного обліку має бути приведений до стандартних умов та переведений в одиниці енергії (обсяг) згідно з розділом XV Кодексу.

Норми Кодексу не містять положень, які регламентують процедуру приведення об'ємів спожитого природного газу побутовим споживачам до стандартних умов для здійснення комерційних розрахунків. Норми Кодексу щодо приведення до стандартних умов для побутових споживачів застосовуються виключно при здійсненні перерахунків об'ємів природного газу (куб. м) в енергетичні одиниці (кВт-год) та надання їх побутовим споживачам інформаційно.

Тарифи на розподіл природного газу, які застосовувалися Операторами ГРМ до побутових споживачів у період з жовтня 2018 року, затверджені відповідними постановами НКРЕКП, якими встановлено економічно обґрунтовані тарифи на розподіл природного газу. При встановленні тарифів враховано затверджений обсяг виробничо-технологічних втрат природного газу.

Відшкодування витрат Операторів ГРМ, пов'язаних із неприведенням об'єму природного газу до стандартних умов, використаного населенням, здійснюється за рахунок тарифу на розподіл природного газу, а отже і стягнення додаткових плат із побутових споживачів є неправомірним, оскільки такі витрати вже включені до складу тарифів Операторів ГРМ та сплачуються побутовими споживачами.

Копії листів НКРЕКП та Антимонопольного комітету надані з порушеного питання додаються.

Додаток: лист НКРЕКП від 03.02.2020 № 1328/16.2.1/7-20 та лист Антимонопольного комітету від 29.01.2020 № 143-29.1/01-1520 – на 6 арк.

З повагою

Перший заступник Міністра

Віталій ШУБІН

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044)251-62-62 факс (044)520-03-25
E-mail: slg@amcu.gov.ua Web: <http://www.amcu.gov.ua> Код ЄДРПОУ 00032767

29.01.2020 № 143-2.9/01-1520

На № _____

від _____

Міністру енергетики та
захисту довкілля

Оржелю О.А.

Шановний Олексію Анатолійовичу!

Антимонopolний комітет України (далі – Комітет) на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 27.01.2020 № 2509/1/1-20 (вх. Комітету від 28.01.2020 № 3-01/53) до листа Голови Верховної Ради України від 17.01.2020 № 11/10-1171 стосовно депутатського запиту народного депутата України Мазураша Г.Г., оголошеного на засіданні Верховної Ради України 17 січня 2020 року, щодо незаконних дій ПАТ «Чернівецьгаз» при застосуванні для населення коефіцієнту приведення газу до стандартних умов повідомляє наступне.

Комітетом за результатами розгляду 16 справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, з боку:

групи «Київоблгаз» в особі АТ «Київоблгаз» та ТОВ «Київоблгаз збут»,
групи «Вінницягаз» в особі АТ «Вінницягаз» та ТОВ «Вінницягаз збут»,

групи «Волиньгаз» в особі АТ «Волиньгаз» та ТОВ «Волиньгаз збут»,

групи «Львівгаз» в особі АТ «Львівгаз» та ТОВ «Львівгаз збут»,

групи «Запоріжгаз» в особі АТ «Запоріжгаз» та ТОВ «Запоріжгаз збут»,

групи «Харківгаз» в особі АТ «Харківгаз», АТ «Харківміськийгаз» та

ТОВ «Харківгаз збут»,

групи «Хмельницькгаз» в особі АТ «Хмельницькгаз» та
ТОВ «Хмельницькгаз збут»,

групи «Рівнегаз» в особі АТ «Рівнегаз» та ТОВ «Рівнегаз збут»,

групи «Сумигаз» в особі АТ «Сумигаз» та ТОВ «Сумигаз збут»,

групи «Чернігівгаз» в особі АТ «Чернігівгаз» та ТОВ «Чернігівгаз збут»,

групи «Закарпатгаз» в особі АТ «Закарпатгаз» та ТОВ «Закарпатгаз збут»,

групи «Дніпропетровськгаз» АТ «Дніпрогаз», АТ «Дніпропетровськгаз»,
АТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпропетровськгаз збут»,

групи «Житомиргаз» в особі АТ «Житомиргаз» та ТОВ «Житомиргаз збут»,

180678

групи «Миколаївгаз» в особі АТ «Миколаївгаз» та ТОВ «Миколаївгаз збут»,

групи «Івано-Франківськгаз» в особі АТ «Івано-Франківськгаз», АТ «Тисменицягаз» та ТОВ «Івано-Франківськгаз збут»,

групи «Чернівцігаз» в особі АТ «Чернівцігаз» та ТОВ «Чернівцігаз збут»,

суб'єкти господарювання, які входять в так звану групу «РГК»

10 грудня 2019 року були прийняті рішення, якими визнано, що:

1) групи протягом грудня 2015 року по серпень 2019 року займали монопольне (домінуюче) становище на ринках комплексної послуги з розподілу та постачання природного газу побутовим споживачам в межах відповідних територій ліцензійної діяльності Оператора ГРМ.

2) дії груп, які полягають у донарахуванні об'ємів використаного побутовими споживачами природного газу понад обсяги, визначені лічильниками, при здійсненні комерційних розрахунків, при різному застосуванні норм законодавства учасниками і Регулятором цих відносин, з жовтня 2018 по серпень 2019 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринках комплексної послуги з розподілу та постачання природного газу побутовим споживачам в межах території ліцензійної діяльності Оператора ГРМ, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

За зазначені порушення накладені штрафи на загальну суму 278 283 713 грн.

Разом з цим, Комітетом зазначеними рішеннями зобов'язав відповідачів протягом двох місяців з дня отримання рішення:

- припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції,

- усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом здійснення перерахунку побутовим споживачам у частині визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу по об'єкту побутового споживача на підставі даних лічильника природного газу, починаючи з жовтня 2018 року.

В ході розгляду справи було з'ясовано, що з жовтня 2018 року постачальники зі спеціальним обов'язками почали вказувати в платіжних документах для побутових споживачів суми донарахувань через приведення об'ємів використаного природного газу до стандартних умов із застосуванням коефіцієнта коригування. Такі платіжні документи почали надходити тим побутовим споживачам, що мають прилади обліку газу, лічильники яких не обладнані корекцією температури та тиску газу до стандартних умов. На початку липня 2019 року постачальники природного газу групи «РГК» почали

направляти своїм побутовим споживачам повідомлення про припинення газопостачання та погашення простроченої заборгованості.

За роз'ясненнями постачальників, до яких зверталися побутові споживачі, щодо виставлених їм боргів, їм було пояснено, що заборгованості за фактично спожиті об'єми газу в них немає, а вказана сума є нарахованою заборгованістю за приведення показників газу до стандартних умов за період з 01.10.2018 по 30.06.2019, яку споживачі мають в обов'язковому порядку сплатити, оскільки у разі її не сплати їм буде припинено газопостачання.

Щодо неправомірності таких дій

1. В листопаді 2018 року Комісією було прийнято 42 постанови, якими було заборонено всім Операторам ГРМ приводити об'єми використаного природного газу побутовими споживачами до стандартних умов при здійсненні розрахунків за використаний природний газ побутовими споживачами.

2. В березні 2019 року Комісією було прийняті постанови про накладення штрафу на операторів ГРМ (групи РГК») у розмірі 850 тис. грн. за порушення Ліцензійних умов, а саме вимог Кодексу ГРМ у частині визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу по об'єкту побутового споживача на межі балансової належності між Оператором ГРМ і побутовим споживачем на підставі даних лічильника природного газу з урахуванням вимог Кодексу ГРМ. Разом з цим, зазначеною постановою зобов'язано операторів ГРМ привести свої дії у відповідність до вимог чинного законодавства шляхом здійснення перерахунку таким споживачам.

3. Крім того, НАК «Нафтогаз Україна» повідомило Комітет, що такі донарахування побутовим споживачам є неправомірними, оскільки з жовтня 2018 року не було прийнято відповідних змін законодавства, якими би змінювався порядок взаємовідносин оператора ГРМ з побутовим споживачем в частині визначення обсягу розподіленого газу, які використовують постачальники природного газу при встановленні рахунків споживачам.

4. Інформація отримана від інших учасників ринку свідчить, що більшість операторів ГРМ (крім Полтавагаз, Кременчукгаз, Херсонгаз, Гадячгаз), і їх постачальники природного газу, не здійснюють приведення об'ємів використаного природного газу побутовими споживачами до стандартних умов при здійсненні комерційних розрахунків за використаний природний газ побутовими споживачами.

Чинним законодавством України не визначено право постачальників природного газу додатково стягувати з побутових споживачів плату за природний газ, використаний оператором ГРМ для покриття його втрат через неприведення до стандартних умов, а також не визначено порядку обчислення обсягу та механізму перерахування постачальником природного газу оператор ГРМ коштів на покриття таких втрат.

Встановлення економічно обґрунтованих тарифів на розподіл природного газу та визначення механізмів і джерел покриття недоотриманої тарифної виручки та/чи збитків, отриманих при здійсненні ліцензованої діяльності

розподілу природного газу, належить до повноважень НКРЕКП та має вирішуватись за обґрунтованим поданням відповідного оператора ГРМ у порядку та способом, визначеним законодавством.

Крім того, питання щодо донарахування об'ємів використаного побутовими споживачами природного газу понад обсяги, визначені лічильниками, при здійсненні комерційних розрахунків є предметом розгляду низки судових спорів, рішення в яких не набрали законної сили.

За умов наявності конкуренції суб'єкт господарювання не зміг би вчинити неправомірних дій по відношенню до споживачів, оскільки останні відразу перейшли б до інших суб'єктів господарювання.

А отже, саме монопольне (домінуюче) становище дає змогу Відповідачам перекласти витрати на побутових споживачів.

Таким чином, Відповідач займаючи монопольне (домінуюче) становище на ринку, своїми діями, що полягали у донарахуванні об'ємів використаного побутовими споживачами природного газу понад обсяги, визначені лічильниками, при здійсненні комерційних розрахунків, при різному застосуванні норм законодавства учасниками й Регулятором цих відносин, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, вчинив порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Витяги із рішень Комітету, за результатом розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, знаходяться на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України (<http://www.amcu.gov.ua>) в розділі «Головна – Законодавство – Рішення АМКУ – Рішення АМКУ від 10.12.2019 № 785-р, № 786-р, № 787-р, № 788-р, № 789-р, № 790-р, № 791-р, № 792-р, № 793-р, № 794-р, № 795-р, № 796-р, № 797-р, № 798-р, № 799-р, № 800-р».

Відповідно до наявної в Антимонопольному комітеті України інформації станом на 29.01.2020 рішення Комітету Відповідачами не виконано.

Відповідно до статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення Комітету може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Прийняття господарським судом до розгляду заяви про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України зупиняє його виконання.

З повагою,

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@necr.gov.ua, веб-сайт: www.necr.gov.ua

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 1328/16.2.1/7-20 від 03.02.2020

**Міністерство енергетики та захисту
довкілля України**

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), на виконання доручення Прем'єр-міністра України О. Гончарука від 27.01.2020 № 2509/1/1-20 до листа Голови Верховної Ради України Д. Разумкова від 17.01.2020 № 11/10-1171 щодо депутатського запиту народного депутата України Мазурашу Г. Г. від 16.12.2019 № 404/12-52 в межах компетенції повідомляє.

На виконання вимог частини третьої статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 затверджено Кодекс газорозподільних систем (далі – Кодекс), положеннями якого встановлено, зокрема порядок комерційного обліку газу по об'єктах побутових споживачів (населення).

Положеннями глави 4 розділу IX Кодексу встановлено, що визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу по об'єкту побутового споживача здійснюється на межі балансової належності між Оператором ГРМ і побутовим споживачем на підставі даних лічильника природного газу з урахуванням вимог цього Кодексу та договору.

Для визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу приймаються дані лічильника газу Оператора ГРМ. У разі відсутності лічильника газу в Оператора ГРМ приймаються дані лічильника газу побутового споживача.

Якщо побутовий споживач за договором розподілу природного газу не забезпечений лічильником газу, фактичний об'єм спожитого (розподіленого) природного газу по об'єкту побутового споживача за відповідний календарний місяць визначається за нормами споживання.

Окремо слід зазначити, що об'єм фактичних витрат та виробничо-технологічних витрат природного газу Оператора ГРМ розраховується як різниця між об'ємом надходження природного газу до ГРМ у відповідний період і об'ємом природного газу, який розподілений між споживачами.

При цьому витрати на закупівлю природного газу для покриття виробничо-технологічних витрат включаються до тарифу на розподіл природного газу.

Плановані обсяги виробничо-технологічних витрат, які використані при розрахунку тарифу були обчислені на підставі Методики визначення питомих

виробничо-технологічних витрат природного газу під час його транспортування газорозподільними мережами, затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 30.05.2003 № 264 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 09.07.2003 за № 571/7892, та Методики визначення питомих витрат природного газу при його вимірюваннях побутовими лічильниками в разі не приведення об'єму газу до стандартних умов, затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 21.10.2003 № 595 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 25.12.2003 за № 1224/8545 (далі – Методика № 595).

Розміри нормативних витрат і виробничо-технологічних витрат природного газу в газорозподільних мережах останній раз були затверджені на 2016 рік наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 25.12.2015 № 847 та з того часу не переглядалися.

Положеннями розділу 1 Методики № 595 визначено, що питомі витрати газу визначаються підприємствами з газопостачання та газифікації розрахунковим шляхом самостійно згідно з даною Методикою і включаються до собівартості транспортування газу цих підприємств.

Таким чином, покриття об'єктивної різниці у вимірах природного газу здійснюється за рахунок тарифу.

Враховуючи наведене вище, в рамках здійснення державного регулювання суб'єктів природної монополії, НКРЕКП 23.11.2018 було прийнято постанову № 1522, якою заборонено ПАТ «Чернівцігаз» при здійсненні обліку природного газу, використаного побутовими споживачами, приводити об'єми природного газу до стандартних умов для здійснення комерційних розрахунків за використаний природний газ побутовими споживачами.

Разом з тим, відповідно до інформації, викладеної у депутатському запиті народного депутата України Г. Мазурашу, ПАТ «Чернівцігаз» було проігноровано вимоги вищевказаної постанови НКРЕКП та у платіжних документах здійснено донарахування побутовим споживачам обсягів, які враховують різницю у приведенні до стандартних умов.

Слід зазначити, що на сьогодні НКРЕКП вживає усіх можливих заходів у межах визначених повноважень для приведення дій Операторів ГРМ у відповідність до вимог чинного законодавства.

Додатково зазначаємо, що згідно з пунктом 4 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Мінсоцполітики відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, організовує роботу з надання субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, компенсації додаткових витрат на оплату комунальних послуг в умовах підвищення цін і тарифів на послуги, компенсації шахтарям за оплату електроенергії, газу та центрального опалення житла.

Ураховуючи зазначене, питання щодо призначення субсидій відноситься до компетенції Міністерства соціальної політики України.

З повагою
Член НКРЕКП

О. Кривенко